

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 28.06.2019
Kabul Tarihi / Date Accepted : 08.06.2020
Yayın Tarihi / Date Published : 15.09.2020

<https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2020..-584103>

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDEKİ ÇOCUKLARIN YARATICILIK DÜZEYLERİ İLE BENLİK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yıldız GÜVEN¹, Esra DOĞANAY KOÇ²

ÖZ

Bu araştırma, okul öncesi eğitimi alan 48-72 aylık çocukların yaratıcılık düzeyleri ile benlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu kapsamda araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılı içerisinde İstanbul ili Maltepe ilçesindeki resmi ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 48-72 aylık 90 çocuk (53 kız, 37 erkek) ile yürütülmüştür. Araştırmada veri toplamak amacıyla; "Hibrit Yaratıcılık Testi" ve "Demoluin Çocuklar İçin Benlik Algısı Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın sonucuna göre; yaratıcılık tamamlama alt boyutu artıkça benlik algısı azalmaktadır. Araştırmada kız çocukları erkek çocuklarından yaratıcılığın akıcılık, süreklilik ile yeni eleman ekleme alt boyutlarında ve toplam benlik algısı ve öz saygı alt boyutunda daha iyi performans göstermiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öneriler getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Yaratıcılık, benlik algısı, okul öncesi dönem

AN INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILDREN'S CREATIVITY LEVELS AND SELF-PERCEPTIONS OF PRESCHOOL CHILDREN

ABSTRACT

This research was conducted to examine the relationship between creativity levels and self-perception of 48-72 months old children who received preschool education. In this context, the study was conducted with 90 children of 48-72 month old (53 girls, 37 boys) attending kindergartens of the official primary schools in Maltepe district of Istanbul province in 2018-2019 academic year. In order to collect data in the research; "Hybrid Creativity Test" and "Demoluin Self-Perception Scale for Children" were used. According to the result of the research it can be claimed that as the creativity completion sub-dimension increases, self-perception decreases. In the study, girls performed better than boys in creativity in terms of fluency, continuity, and adding new staff, and also in total self-perception and self-esteem. Suggestions were made in the light of the findings obtained from the research.

Keywords: Creativity, self-perception, preschool

¹ Maltepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, yildizguven@maltepe.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-5120-7381>

² Uşak Üniversitesi, Ulubey Meslek Yüksekokulu, esra.koc@usak.edu.tr, <http://orcid.org/0000-0002-7157-6790>

1.GİRİŞ

1.1. Yaratıcılık

Yaratıcılık insanı diğer canlılardan ayıran önemli bir özelliktir. Cropley (2001) yaratıcılığı yenilik olarak açıklar. Yenilikten kastedilen “hiç görülmemiş” değildir. Ürünler, etkinliklere ve çalışılan yerlere uygulanan ve değer katan şeydir. Yaratıcılık önemli üst düzey düşünme becerilerinden olup, araştırmacılar erken çocukluk döneminde yaratıcılığın önemli bir gelişme izlediğine vurgu yapmış ve bu dönemden başlayarak üzerinde çalışılması gerektiği konusunda ortak bir karara varmışlardır. Çünkü bu dönemdeki gelişmelerin çocuğun ileriki yıllardaki yaratıcılığını etkilediği görüşündedirler (Aral, 2006; Aral vd., 2002; Oktay, 1999; Ramazan & Ural, 2007; Yavuzer, 2006). Yaratıcılık bilim ve teknolojinin gelişimi için önemli olup, toplumun gelişimi için de kritik bir öneme sahiptir (Robinson, 2001).

Torrance (1962), yaratıcılığı “sorunlara, yetersizliklere, bilgi eksikliğine, uyumsuzluklara karşı duyarlı olma, güçlükleri tanımlama, çözümler arama, tahminler yapma ve eksikliklerle ilgili hipotezler kurma veya hipotezi değiştirme, çözüm yollarından birini seçme ve deneme, yeniden deneme, daha sonra sonuçları ortaya koyma” olarak adlandırır (Aslan, 2001, s. 22). Yaratıcılık karar oluşturmanın çok geniş bir bölümüdür. Yaratıcılık bir veya daha fazla yüksek nitelikte ve alışılmamış olan düşünceler oluşturma yetisidir (Sternberg, 2003) ve yaratıcılık, her yaşta bireyde bulunan gizil bir güçtür (Sungur, 1997, s.45). Chavez Eakle vd. (2012)’ne göre yaratıcı güdüler her yaşta vardır ve bireyin ilk yaşamsal deneyimleri ile ilişkilidir. Bu deneyimler hem sağlıklı bir kişilik hem de sağlıklı ve yaratıcı potansiyel için hassas bir role sahiptir. Birey bu deneyimlerinden elde ettiği farklı düşünceleri yeni bir form ve şekle sokarak kendi yaratıcılığını ortaya koymaktadır. Farklı düşünceler genelde toplum tarafından değersiz, dışlanmış görülenlerdir (Sternberg & Williams, 1996, s.2) ki aslında yaratıcı düşünme de, farkedilmeyenlerden yeni ve alışılmamış ürünler oluşturma, buluş yapma, keşfetme, hayal etme, varsayma, tahmin etme süreçlerini içerir (Grigorenko & Sternberg, 2004). Yaratıcılığın bu süreçleri ile beraber sadece sanatın kapsadığı ve yetenek gerektirdiği düşüncesi de artık önemini kaybetmiştir (De Bono, 1992, s.1-3). Yaratıcılık yalnızca sanatsal ürünlerin ortaya çıkarılması değildir, aynı zamanda düşüncelerle oynamak, fikirler üzerinde düşünmek, akıcı ve orijinal fikirler üretmek de yaratıcı faaliyetlerdir. Yaratıcılık, sonucunda bir ürün ortaya çıkarmayı gerektirmez (Argun, 2012, s. 110).

Torrance (1966) ve Guilford (1967) yaratıcılığı; akıcılık, esneklik, özgünlük ve detaylandırma olmak üzere 4 boyutta ele almışlardır (Kaufman vd., 2011; Özden, 2000). Akıcılık; özel bir duruma ilişkin olarak problem çözmek için kullanılan düşünce ve yöntemlerin sayısıdır (Aktan, 2015; Çakmak & Geçmiş, 2014; Erten Tatlı, 2017; Guilford, 1975; Jaarsveldt, 2011; Üstündağ, 2014; Yolcu, 2004). Esneklik kişinin ortaya çıkan ani değişiklikleri görebilmesi, farklı boyutlarda düşünebilmesidir (Çakmak & Geçmiş, 2014; Erten Tatlı, 2017; Konaş, 2015; Senemoğlu, 2005, s.543; Üstündağ, 2014). Özgünlük, kişinin karşılaştığı sorunlara farklı ve denenmemiş yollar bulabilme becerisini tanımlar (Erten Tatlı, 2017; Glover vd., 1989; Kuru Turaşlı, 2014b). Detaylandırma ise bir fikri ya da ürünü ayrıntılar ekleyerek geliştirme, süsleme, güzelleştirme yeteneği olarak açıklanabilir (Çakmak & Geçmiş, 2014; Erten Tatlı, 2017; Konaş, 2015; Üstündağ, 2014). Lee (2002) ise çocuklar için yaratıcı düşünme testini geliştirirken yaratıcılık yeteneğini dil ve çizim alanı olmak üzere iki alt boyutta ele almıştır. Dil boyutu imgelem, akıcılık, esneklik ve özgünlük faktörlerinden, çizim boyutu ise süreklilik ve bağlılık, tamamlama, yeni elemanlar ekleme, tema ve alışılmamış boyut faktörlerinden oluşmaktadır. Yukarıda bahsedilen dört boyuttan (akıcılık, esneklik, özgünlük ve detaylara girme) farklı olarak dil boyutu içerisinde yer alan imgelem, geçmişteki deneyimlere dayanarak, gerçekçi düşünce seviyesinin ya da bireylerin varsayımsal durumlarına ilişkin açıklamalarının ötesinde düşünebilme yeteneğini kapsamaktadır. Yaratıcı düşünmenin çizim boyutunda yer alan süreklilik-bağlılık alt boyutu; şekilleri süreklilik arz edecek şekilde birbirine bağlama becerisini ifade eder. Tamamlama şekillerin bütünlük oluşturacak şekilde birbiri ile bağlanmasını gerektirir. Yeni elemanlar ekleme; resimde bulunan şekillerin haricinde, resme yeni bir düşünce ve kavramın dâhil edilmesidir. Tema, resim göz önünde bulundurularak çocuk tarafından resme uygun başlık seçilmesidir. Alışılmamış boyut ise; resmin özgünlüğünü, diğer bir ifadeyle alışılmamış düşüncüyü ifade eder (Lee, 2000).

1.2. Benlik algısı

Bireyin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişiminin bir bölümünü oluşturan benlik algısının (benlik kavramı, özkavram) psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik faktörlerin etkisinde ve yaşam döngüsünde önemli bir etkisi bulunmaktadır (Kuru Turaşlı & Zembat, 2013). Benlik algısı; kişinin kendisi hakkında ne düşündüğü, kendisini nasıl değerlendirdiği ve algıladığı konusunu açıklar. Demoulin’e göre (1999) benlik algısı, bireyin deneyimlerini içerir ve deneyimlere verilen değerleri yansıtır. Kendisi benlik algısını öz yeterlilik ve öz saygı boyutunda ele alır.

Dunn vd. (2012)'ne göre benlik algısı kişinin kendisine has olan nitelikler ve davranışlarına ilişkin inancının toplamıdır. Horney (1996), "bireyin kendini gerçekleştirmesini engelleyen olumsuz çevresel faktörlerin, yalnızlık ve aşağılık duygularına yol açtığını ve bireyin kendi gerçek benliğine yabancılaşmasına neden olduğunu belirtmiştir." Bu nedenle bireyin kendi düşünceleri ve çevre faktörü benlik algısında önemli iki etken olarak görülmektedir. Benlik algısı çocuklukta ortaya çıkar ve yaş ilerledikçe daha da zenginleşir. Benlik algısı kişinin var olan özelliklerini ve onu başka kişilerden ayıran niteliklerini ve yeterliliklerini nasıl algıladığının bileşkesidir (akt. Khan vd., 2017). Olumlu benlik algısına sahip bireyler, değerli olma ve kendine güven duyguları taşırlar. Çocukluk dönemi ise benlik algısının olumlu gelişiminde önemli görülmektedir. Çocukluk dönemi yaşantıları, kişinin kendi hakkındaki kararlarını ve değerlerini oluşturur. Bu dönemde sağlıklı benlik algısı gelişimine destek verilmediğinde ise ergenlikten başlayarak benlik kavramı için önemli sorunlar ortaya çıkabilmektedir (DeMoulin, 2000; akt. Kuru Turaşlı & Zembat, 2013). Huitt, (2011) bireyin yaşamındaki başarısını yordamak için benlik algısının araştırılmasını önermiştir. Çocuklar yaşamsal deneyimleri sonucunda tecrübeleri arttıkça yaşadığı çevre içinde oluşan bir benlik geliştirmeye başlarlar (Cevher & Buluş, 2007). Bu nedenle ilk aylardan oluşmaya ve gelişmeye başlayan benlik algısının oluşmasında aile ve çevre ortamı çok önemli görülmektedir. Horney; ailenin hissettirdiği sevgi ve ilginin çocukta aidiyet hissinin oluşmasını sağladığını ve biz olma duygusunu geliştirdiğini söylemiştir. Temel güveni oluşturan aile ile birlikte çocuğun sosyal çevre ile etkileşimiyle öz saygı ve öz yeterlilik duygusu oluşmaktadır. Çocuk için bu ilişkilerin kurulması büyüme ve gelişmeyi kolaylaştırması açısından köşe taşlarıdır (DeRobertis, 2006). Çocukluk döneminde yapılan olumlu davranışların pekiştirilmesi, anne baba ve çevredeki diğer bireylerin çocuğu desteklemesi sonucunda benlik algısı olumlu yönde değişirken çocuk desteklenmez ve yaptıkları takdir görmezse kendi kabuğuna çekilerek özgüveni eksik bir birey haline dönüşür. Eğer çocuğun kendisini, dünyayı ve başkalarını keşfi, uygun şekilde teşvik edilmez ve desteklenmezse çocuğun gelişimi engellenebilir. Çocuğu aşırı koruma yoluna gidilirse de çocuk kendisine, başkalarına ve çevresine karşı duyduğu güveni yitirebilir (Humphreys, 2002; Mutluer, 2006).

Öz saygı ve öz yeterlilik benlik algısını oluşturur. Bunlardan birisinin yetersizliği benlik algısını olumsuz olarak etkileyebilir (Sampathirao, 2016). Öz saygı, benlik algısının bir boyutu olup; kişinin kendisi hakkındaki görüşünden yola çıkarak, kendisini kabul veya red boyutunda kendisine değer biçmesidir (Narimani & Mousazadeh, 2010). Öz saygısı yüksek bireylerin hedeflerine ulaşmada, akademik becerilerde daha başarılı oldukları (Baumeister vd., 2003) ve özdüzenleme becerilerinin de iyi olduğu görülmüştür (Baumeister vd., 1993). Benlik algısı "Ben kendimi nasıl görüyorum?" iken öz saygı "Kendimi nasıl gördüğümde ne hissediyorum?" sorusuna cevap verir (Kohr vd.,1988).

Öz yeterlilik ise genel olarak "bireylerin ortaya çıkan olası durumlar ile başa çıkabilmek için gerekli olan eylemleri ne kadar iyi yapabileceklerine, yeteneklerine ve yetkinliklerine ilişkin yargıları" olarak tanımlanmıştır (Bandura, 1982; Senemoğlu, 2010; Stajkovic & Luthans, 1998). Öz yeterlik, kişinin var olan becerileriyle farklı koşullar altında ne yapabileceğine ilişkin inancıdır (Açıkgöz, 1996; Sakız, 2013). Kişiler öz yeterlilik konusunda olumlu deneyimlerinden yola çıkarak yeterliliklerini değerlendirebilirler. Başarılı yaşam deneyimleri öz yeterlilik inancını artırırken, üst üste yaşanan başarısızlıklar öz yeterlilik inancının düşmesine neden olabilir. Bir alanda güçlü öz yeterlilik inancı taşıyan bir kişi başka bir alanda düşük öz yeterlilik inancı taşıyabilir ki bu son derece normal olup, kişinin kendisini ne kadar doğru ve objektif değerlendirdiği ile de ilgilidir (Mutluer, 2006; Özbey, 2004).

1.3. Araştırma problemi

Yaratıcı bireylerin; öz güven ve öz yeterliliklerinin, amaçları konusunda belli bir bilince sahip olma durumlarının ve meraklarının diğerlerinden daha iyi olduğu görülmektedir. Aynı zamanda yaratıcı bireylerin kendi güçlü ve güçsüz yanlarını daha iyi tanıdıkları da düşünülmektedir (Farmer & Tierney 2002; Schoonover vd., 2012; Sweetman vd., 2011). Thatcher ve Brown (2010) öz saygı boyutunu, güçlü bireylerin kendilerini yeterli ve değerli görme eğiliminde oldukları, bu nedenle de başkalarından farklı olan yaratıcı fikirlerini daha rahatça ifade edebildikleri olarak açıklamışlardır.

Öz yeterlilik düzeyi yüksek olan bireylerin yaratıcı süreçte riskli ve zorlayıcı aktivitelerin sorumluluğunu alması beklenmekte, böylece de öz yeterliliğin yaratıcılığı etkilediği düşünülmektedir (Sweetman vd., 2011). Düşük öz saygının ise bireylerin başarısını, etkili öğrenme ve yaratıcılığını olumsuz etkileyeceği düşünülmektedir (Narimani & Mousazadeh, 2010). Çocuklar olumsuz sonuçların ortaya çıkacağına inandıkları, öz yeterliliklerinin düşük olduğu durumlarda kendilerinden istenen etkinlik ve aktivitelerden kaçınırlar. Bu da onların yaratıcılığını olumsuz etkileyebilir. Kemple vd. (1996) okul öncesi çocuklarında öz saygı, çekingenlik ve yaratıcılık arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada çocukların yaratıcılıkları ve öz saygıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu görmüşlerdir.

Genel olarak baktığımızda benlik algısı alt boyutları ile ilgili literatürde birçok çalışma mevcuttur. Fakat ülkemizde okul öncesi dönem çocuklarında yaratıcılık ile benlik algısı arasındaki ilişkiyle ilgili bir çalışmaya

rastlanmamıştır. Bu çalışma ile hem Türk kültüründe de bu ilişkiyi incelemek hem de literatüre katkı sağlamak amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı; okul öncesi çocukların yaratıcılık düzeyleri ile benlik algıları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Okul öncesi dönem çocuklarının yaratıcılık düzeyleri ile benlik algıları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 2- Okul öncesi dönem çocuklarının Hibrit Yaratıcılık Testi'nden ve Demoulin Çocuklar İçin Benlik Algısı Ölçeğinden aldıkları puanlar cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Okul öncesi eğitimi alan 48-72 aylık çocukların yaratıcılık düzeyleri ile benlik algısı düzeylerinin ilişkisinin karşılaştırmalı olarak incelendiği bu araştırma, ilişki tarama modelindedir. Tarama modeli; “bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin, ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği araştırmalardır” (Akgün vd., 2008, s. 177-178). Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2012). İlişkisel tarama modeli ise iki ya da daha çok sayıda değişkenin karşılaştırıldığı ya da aralarındaki ilişkilerin belirlendiği tarama modelidir (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018–2019 eğitim–öğretim yılında İstanbul ilinde, Maltepe ilçesindeki resmi ilköğretim okullarının anasınıflarına devam eden 48-72 aylık (ortalama 62.8 ay) çocuklar oluşturmaktadır. Çalışma için seçilen çocuklar, araştırmacının kolay ulaşabildiği bölgede yer alan, araştırmaya katılmada istekli okullarda bulunmaktadır. Çalışma esnasında araştırmaya katılmada isteksiz olan ve soruları yarım bırakan çocuklar çalışma grubuna dâhil edilmemiştir. Araştırma için hedeflenen 120 çocuk iken çalışmaya katılmak konusunda isteksiz ve ölçeği yarım bırakan çocuklar çalışmadan çıkarıldığında sonuç olarak araştırmanın çalışma grubu 90 çocuk (53 kız, 37 erkek) olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya dâhil edilen çocukların %58,9'u kız iken %41,1'i erkektir. Çocukların%52,8'inin okul öncesi eğitimdeki ilk yılı, %44,9'unun ikinci yılı ve %2,2'sinin üçüncü yılıdır.

2.3. Veri toplama araçları

Araştırmada çocukların demografik özelliklerini belirlemek için “Genel Bilgi Formu”, yaratıcılık düzeylerini belirlemek için “Hibrit Yaratıcılık Testi” ve benlik algılarını belirlemek için “Demoulin Benlik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır.

2.3.1. Genel bilgi formu

Genel bilgi formu çocuğun yaşı, cinsiyeti ve okul öncesine devam etme süresi sorularını içermektedir.

2.3.2. Hibrit Yaratıcılık Testi (HYT)

Hibrit Yaratıcılık Testi (Integrated Creative Test for Preschooler- ICT-P- Creative Thinking Ability Section) Lee ve Lee (2002) tarafından geliştirilmiştir. Bu test yaratıcı düşünme yeteneği ve yaratıcı kişilik olarak iki bölümden oluşmaktadır. Hibrit Yaratıcılık Testi'nin yaratıcı düşünme ile ilgili bölümünün Türkçeye uyarlama çalışması Yuvacı (2017) tarafından yapılmıştır. Yaratıcı düşünme yeteneğinin, dil ve çizim alanı üzere iki alt alanı bulunmaktadır. Dil alanı; imgelem, akıcılık, esneklik ve özgünlük faktörlerinden; çizim alanı; süreklilik-bağımlılık, tamamlama, yeni elemanlar ekleme, tema ve alışıl gelmemiş faktörlerinden oluşmaktadır.

Testin Türkçeye uyarlanma sürecinde, ölçek maddeleri öncelikle İngilizce dil uzmanlarından oluşan altı kişilik çeviri grubu tarafından önce İngilizceden Türkçeye çevrilmiş, ardından geri çeviri tekniği ile Türkçeden İngilizceye çevrilmiştir. Test maddelerindeki taslak çevirilerin tamamlanmasının ardından İngilizce eğitimi bölümünde görev yapan toplam altı öğretim üyesinin görüşleri alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Çevirisi gerçekleştirilen ifadelerin okul öncesi dönem çocuklarına uygunluklarının tespit edilmesi amacıyla okul öncesi eğitimi bölümünde görev yapan altı öğretim üyesinin görüşleri alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda testte son düzeltmeler yapılmıştır (Yuvacı, 2017).

Çevirisi tamamlanan test, beş okul öncesi dönem çocuğuna uygulanmıştır. Dil alanına yönelik etkinlikler imgelem, akıcılık, esneklik ve özgünlük; çizim alanındaki aktiviteler süreklilik bağlılık, tamamlama, yeni eleman ekleme, tema ve alışılmamış boyut kategorilerinde puanlanmıştır. Puanlamayı araştırmacı dışında okul öncesi eğitimi bölümünde görev yapan beş öğretim üyesi daha yapmıştır. Testte puanlayıcılar arasındaki güvenilirlik düzeyi, Miles ve Huberman (1994) tarafından belirtilen “uyuşum yüzdesi” eşitlik ile hesaplanmıştır. Beş konu alan uzmanı testte yer alan dil ve çizim alanında bulunan toplam 11 faktör üzerinde inceleme gerçekleştirmiştir. Bu faktörlere yönelik uyuşum yüzdesinin 0.74-0.97 arasında olduğu bulunmuştur. Uygulamaları tamamlanan test, geçerlik ve güvenilirlik çalışması kapsamında okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 50 çocuğa uygulanmıştır (akt. Yuvacı,2017).

Hibrit Yaratıcılık Testi'nin yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi sonucunda hesaplanan regresyon katsayıları ve t değerleri ile, okul öncesi dönem çocuklarının yaratıcı yetenek düzeylerinin en çok tema ($R^2=0,58$; $p<0,05$) daha sonra sırasıyla imgelem ($R^2=0,56$; $p<0,05$), alışılmamış boyut ($R^2=0,56$; $p<0,05$), süreklilik ($R^2=0,48$; $p<0,05$), akıcılık ($R^2=0,43$; $p<0,05$), yeni eleman ekleme ($R^2=0,43$; $p<0,05$), özgünlük ($R^2=0,42$; $p<0,05$), tamamlama ($R^2=0,32$; $p<0,05$) düzeyleri tarafından açıklandığı belirlenmiştir (Yuvacı, 2017).

Okul öncesi dönem çocukları ile gerçekleştirilen ön uygulama sonucunda çocukların cevapları doğrultusunda oluşturulan modelde, model-veri uyumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde modelin geçerliliğini değerlendirmek için çok sayıda uyum indeksi kullanılarak yapılan analiz sonucunda Hibrit Yaratıcılık Testi'nin kabul edilebilir uyum aralıkları arasında olduğu belirlenmiştir (X^2/sd : 2.21 RMSEA: 0,087, CFI: 0,90, NFI: 0,90, GFI: 0,91). Bu bilgiler doğrultusunda çocukların yaratıcılık yeteneklerinin Hibrit Yaratıcılık Testi'nde yer alan alt yeteneklerle ölçülebileceği belirlenmiştir (Yuvacı, 2017).

Hibrit Yaratıcılık Testi'nde yer alan imgelem, esneklik, akıcılık, özgünlük, süreklilik, tamamlama, yeni eleman ekleme, tema ve alışılmamış boyut alt yeteneklerinden okul öncesi dönem çocuklarının almış oldukları puanların güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplama sonucunda güvenilirlik katsayısı 0,837 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar, Hibrit Yaratıcılık Testi'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir (Yuvacı, 2017).

2.3.3. Demoulin çocuklar için Benlik Algısı Ölçeği (Demoulin Self-Concept Developmental Scale)

Demoulin (1998) tarafından çocukların benlik algılarını sistematik olarak analiz etme amacıyla geliştirilmiş olan ölçek önce Kuru Turaşlı (2006; 2014a) tarafından 60-72 aylık çocuklar için uyarlanmıştır. İlerleyen yıllarda ise Zembat vd. (2016) tarafından ölçeğin 36-72 aylık çocuklar için geçerlik güvenilirlik çalışması yapılmıştır. İki alt boyuttan oluşan ölçeğin asıl formu öz saygı (15 madde) ve öz yeterlik (15 madde) olmak üzere toplam 30 maddeden oluşmaktadır. Kuru Turaşlı (2006) ölçeği Türkçeye uyarlama sürecinde öz saygı boyutundan bir madde çıkarılarak 29 maddeye düşürüldüğünü belirtmiştir.

Bu çalışmada ölçme aracı olarak kullanılan “Demoulin Çocuklar İçin Benlik Algısı Ölçeği” ise Kuru Turaşlı tarafından uyarlanan, Zembat vd. (2016) tarafından 36-72 aylık çocuklar için geçerlik güvenilirlik çalışması sonucu elde edilen ölçektir. Yapılan analizler sonucu ölçek; “Öz Saygı” (14 madde) ve “Öz Yeterlilik” (14 madde) olmak üzere iki alt boyut ve toplam 28 maddeden oluşmaktadır. Zembat vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada ölçeğin güvenilirliğinin sınanması amacıyla madde toplam korelasyon değerleri incelenmiştir. Bu süreçte .089 değere sahip olan madde ölçme aracından çıkarılarak yeniden analiz edilmiş ve buna göre en düşük değer .139, en yüksek değer .461 olarak belirlenmiştir. Testi yarılama yöntemi kullanılarak hesaplanan Pearson korelasyon değeri .673 olarak saptanmıştır. Guttman lambda yöntemiyle hesaplanan güvenilirlik katsayısı değerinin .781 ile .814 arasında değiştiği bulgulanmıştır. Ölçeğin iç tutarlığının saptanması amacıyla Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin tamamı için bu değer .810 olarak, öz yeterlik için .686 ve öz saygı için .683 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla madde analizleri ile en alt ve en üst %27'lik dilimler arası karşılaştırmalar yapılmıştır. Yapılan analizlerin sonucunda tüm maddelerin anlamlı olarak farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Kriter geçerliğinin incelenmesi amacıyla yapılan analizlerin sonucunda ölçeğin kriter geçerliğini sağlayacak yapıda olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak ölçme aracının güvenilir ve geçerli olduğu belirlenmiştir. Ölçekte her biri bir durumu betimleyen, kısa cümlelerden oluşan toplam 28 madde vardır. Her bir durum (madde) ile ilgili olarak çocukların yanıtları; her gülün yüz için 3 puan, her ifadesiz yüz için 2 puan ve her mutsuz yüz için 1 puan verilerek değerlendirilmektedir. Bu çalışmada ölçeğin tümü için elde edilen Cronbach's Alpha katsayısı .76 dır.

2.4. Verilerin toplanması

Araştırmacı öncelikle veli, öğretmen ve idareciden izin almış ve izin işlemleri tamamlandıktan sonra çocukların kendilerini rahat hissetmeleri adına öğretmenler eşliğinde araştırmanın uygulanması talep edilmiştir. Vakti olmayan öğretmenlere, araştırmacıda ölçeklerin uygulanmasına yardım edecek şekilde, boş bir sınıfta çocukların

uygulama esnasında kimseden etkilenmeyeceği bir alan oluşturulmuştur. Uygulamaya başlamadan önce her uygulamada araştırmanın amacı ve dikkat edilmesi gerekenler hakkında bilgi verilmiştir. Ölçeklerin nasıl yanıtlanacağı açıklanmış ve uygulama sırasında öğretmenlerden gelen sorular yanıtlanmıştır. Uygulama her öğrenci için yaklaşık olarak 15 dakika sürmüştür. Araştırma için toplamda 107 katılımcı ile görüşülmüştür. Fakat katılımcılardan 17 çocuk soruları cevaplamak istememiş ve çalışma kalan 90 çocuk ile sürdürülmüştür. Boş bırakılan ölçme araçları ise araştırmacı tarafından değerlendirmeye dâhil edilmemiştir.

2.5. Verilerin analizi

Bu araştırmada elde edilen veriler incelenmiş ve analizler öncesinde veri setinde kayıp değer ve uç değer incelemesi yapılmıştır. Herhangi bir kayıp değere rastlanmamıştır. Uç değer incelemesinde ise hatalı bazı veri girişleri düzeltilmiş, ayrıca normallığı bozabilecek bazı uç değerler kendine en yakın değere dönüştürülerek analizler üzerinde olumsuz olabilecek etkisi giderilmiştir.

Diğer bir varsayım olan normallik varsayımı da incelenmiştir. Bu inceleme amacıyla örneklem büyüklüğünün 50'den fazla olması sebebiyle Kolmogorov-Smirnov testi kullanılmıştır. Bununla birlikte, dağılıma ait çarpıklık ve basıklık değerleri de incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi sonuçlarının anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Bu durum normal dağılıma işaret etmektedir. Ancak, örneklem büyüklüğünden etkilenen bu istatistik, örneklem büyüklüğünün oldukça fazla olduğu bu durumda yanlı sonuçlar verebilmektedir. Bu nedenle dağılımın normalliğine karar vermede son test olan çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Her bir değişkene ait çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 - +2 aralığında olduğu belirlenmiştir. Bu durum bu değişkenlerin normal dağıldığını ve parametrik testlerin uygulanabileceğini göstermektedir (George & Mallery, 2003).

Araştırmaya katılan çocukların yaratıcılık düzeyleri ile benlik algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Ayrıca yaratıcılık ve benlik algısının demografik özelliklere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için t testi yapılmıştır. Yapılan istatistiklerde anlamlılık düzeyi olarak 0,05 seçilmiştir.

3.BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine yanıt vermek için toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çocukların yaratıcılık düzeyleri ile benlik algıları arasındaki korelasyona bakılmıştır (Tablo 1). Ayrıca çocukların yaratıcılık düzeylerinin ve benlik algılarının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla t testi uygulanmıştır (Tablo 2 ve Tablo 3).

Araştırmanın temel amacı, okul öncesi dönem çocuklarının yaratıcılık düzeyleri ile benlik algıları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Tablo 1'de bu amaca ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1.

Çocuğun Yaratıcılık Düzeyi ile Benlik Algısı Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları

		Öz saygı Boyutu	Öz yeterlilik Boyutu	Benlik Algısı
İmgelem	r	0,070	0,127	0,037
	p	0,510	0,233	0,729
	N	90	90	90
Esneklik	r	-0,028	0,051	-0,021
	p	0,796	0,631	0,841
	N	90	90	90
Akıcılık	r	0,015	0,079	-0,033
	p	0,888	0,457	0,757
	N	90	90	90
Özgünlük	r	-0,025	-0,025	-0,131
	p	0,816	0,814	0,218
	N	90	90	90
Süreklilik	r	-0,040	-0,165	-0,171
	p	0,708	0,121	0,108
	N	90	90	90
Tamamlama	r	-0,106	-0,182	-0,215*
	p	0,322	0,086	0,042
	N	90	90	90
Yeni Eleman Ekleme	r	-0,199	-0,056	-0,111
	p	0,060	0,603	0,296
	N	90	90	90

Tablo 1. devamı*Çocuğun Yaratıcılık Düzeyi ile Benlik Algısı Arasındaki Korelasyon Testi Sonuçları*

		Öz saygı Boyutu	Öz yeterlilik Boyutu	Benlik Algısı
Tema	r	0,001	-0,007	0,021
	p	0,989	0,946	0,844
	N	90	90	90
Alışlagelmemiş Boyut	r	-0,106	0,047	0,030
	p	0,322	0,659	0,778
	N	90	90	90
Yaratıcılık Toplamı	r	-0,080	0,004	-0,110
	p	0,455	0,971	0,301
	N	90	90	90

Tablo 1 incelendiğinde çocukların yaratıcılığın tamamlama alt boyutu ile benlik algısı toplam puanı arasında istatistiksel olarak düşük düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($r = -0,215$).

Tablo 2.*Çocuğun Cinsiyetine Göre Yaratıcılık Düzeyine İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmalar ve Bağımsız T Testi Sonuçları*

Hibrit Yaratıcılık Testi	Cinsiyet	N	m	SS	t	P
İmgelem	Kız	53	1,23	1,03	1,505	0,111
	Erkek	37	0,92	0,83		
Esneklik	Kız	53	1,77	0,80	0,276	0,266
	Erkek	37	1,73	0,65		
Akıcılık	Kız	53	4,30	1,86	1,069	0,041*
	Erkek	37	3,92	1,36		
Özgünlük	Kız	53	2,55	1,67	0,772	0,114
	Erkek	37	2,30	1,24		
Süreklilik	Kız	53	2,34	0,52	1,900	0,013*
	Erkek	37	2,14	0,48		
Tamamlama	Kız	53	2,19	0,71	1,966	0,567
	Erkek	37	1,89	0,70		
Yeni Eleman Ekleme	Kız	53	1,55	1,23	2,114	0,006*
	Erkek	37	1,03	1,01		
Tema	Kız	53	2,08	1,09	1,098	0,486
	Erkek	37	1,81	1,17		
Alışlagelmemiş Boyut	Kız	53	2,21	0,99	0,366	0,094
	Erkek	37	2,14	0,82		
Yaratıcılık Toplamı	Kız	53	20,21	5,22	2,196	0,503
	Erkek	37	17,95	4,14		

* $p < 0,05$

Tablo 2 incelendiğinde; yaratıcılığın akıcılık ($t = 1,069$; $p < 0,05$), süreklilik ($t = 1,900$; $p < 0,05$) ve yeni eleman ekleme alt boyutlarında ($t = 2,114$, $p < 0,05$) kız ve erkek çocukların aldıkları puan ortalamaları arasında kızlar lehine anlamlı farklılıkların olduğu görülmektedir. Yaratıcılığın toplam ve diğer alt boyutlarında ise kızlar ve erkekler arasında anlamlı farklar bulunmamıştır.

Tablo 3.*Çocuğun Cinsiyetine Göre Benlik Algısına İlişkin Puan Ortalamaları, Standart Sapmalar ve Bağımsız T Testi Sonuçları*

Demoulin Benlik Algısı Testi	Cinsiyet	N	m	SS	t	P
Öz saygı	Kız	53	2,74	0,44	1,147	0,034*
	Erkek	37	2,62	0,49		
Öz yeterlilik	Kız	53	2,96	0,19	0,877	0,081
	Erkek	37	2,92	0,28		
Benlik Algısı Toplamı	Kız	53	2,94	0,23	1,991	0,000*
	Erkek	37	2,81	0,40		

* $p < 0,05$

Tablo 3 incelendiğinde çocukların cinsiyeti ile benlik algısı öz saygı alt boyutu arasında kızlar lehine ($t = 1,147$, $p = 0,034 < 0,05$) ve benlik algısı toplamda yine kızlar lehine ($t = 1,991$, $p = 0,000 < 0,001$) istatistiksel olarak

anlamli farklılıklar bulunmaktadır. Çocukların cinsiyeti ile benlik algısı öz yeterlilik alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($t=-0,877$, $p>0,05$).

4.TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmanın ana amacı, okul öncesi eğitime devam eden 48-72 aylık çocukların yaratıcılık düzeyleri ile benlik algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Sonuçlar, yaratıcılığın tamamlama alt boyutu ile benlik algısı toplam puanı arasında istatistiksel olarak düşük düzeyde negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir ($r= -0,215$). Büyüköztürk (2014) korelasyon katsayısının büyüklük bakımından yorumlanmasında üzerinde tam olarak belirlenmiş ortak kararlar olmadığına dikkat çekmiş ve genel olarak değerin 0.30-0.00 arasında olmasının düşük düzeyde bir ilişkiyi gösterdiğini ifade etmiştir. Bu bulgudan zayıf bir ilişki de olsa yaratıcılığın tamamlama alt boyutunun artmasına karşın benlik algısının azaldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Yaratıcılık ve benlik algısı arasındaki ilişkiye bakıldığında alanyazında farklı görüşlere rastlanmaktadır. Her ikisi arasında yüksek bir ilişkinin olduğunu (Amabile vd., 2005; Cantero vd., 2016; Deng & Zhang, 2011; Farmer & Tierney, 2002; Fleith vd., 2002; Getzels & Jackson, 1962; Kemple vd., 1996; MacKinnon,1962; Milgram & Milgram,1976; Phelan & Young, 2003; Smith & Tegano, 1992; Wang & Wang, 2016) ve olmadığını (Baumeister vd., 2003; Dowd, 1989; Fabrizi & Pollio, 1987; Nelson & Pretz, 2017; Sexton, 1984) gösteren çalışmalar vardır. Bournelli vd. (2009) ise araştırmalarında motor yaratıcılığın sadece bir boyutu ile benlik algısı arasında erkek çocuklar lehine oldukça zayıf bir ilişki bulmuşlardır.

Bazı araştırmacılar sıradan olmayan yaratıcı fikirlerin, ebeveynler tarafından baskılanmasının sonucunda çocuklardaki benlik algısının oluşmasında güçlüklerin yaşanabileceğine bağlamaktadırlar (Bournelli vd., 2009; Dowd, 1989; Torrance, 1981). Bir başka açıdan araştırmacılar çocukların yeni fikirlere sahip olabilecekleri, fakat sosyal ortamlarda kendilerine güven duyma konusunda sıkıntı yaşayacakları görüşündedirler (Lau vd., 2004).

Sonuç olarak bu çalışmanın bulguları ve alanyazındaki bulgular doğrultusunda, yaratıcılık ve benlik algısı ilişkisi konusunda araştırmaların net bir sonuca ulaşmadığı ve konunun yeni araştırmalarla ele alınmasına ihtiyaç duyulduğu söylenebilir.

Araştırmanın bulguları yaratıcılık boyutunda incelendiğinde yaratıcılığın; akıcılık, süreklilik ve yeni eleman ekleme alt boyutlarında kızların erkeklerden anlamlı düzeyde daha iyi olduklarını, fakat yaratıcılık toplamında kızlar ve erkekler arasında anlamlı bir farkın olmadığını göstermiştir. Bu konuda yapılan diğer araştırmalarda incelendiğinde diğer bazı araştırmaların bu bulguları destekler nitelikte olduğu ve yaratıcılık ile çocuğun cinsiyeti arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür (Atay, 2009; Aydın, 1997; Can Yaşar & Aral, 2010; Ceylan, 2008; Chan vd., 2001; Dinçer, 1993; Dunn & Herwig, 1992; Gönen vd., 2011; Gizir Ergen & Köksal Akyol, 2012; Kayılı vd., 2011; Kaufman, 2006; Kaufman & Baer, 2012; Konaş, 2015; Ömeroğlu, 1990; Öncü, 2000; Pala, 1999; Sezgin, 2004; Sıdar, 2011; Yuvacı, 2017). Bu ise çocuğun yaratıcılığında cinsiyet faktöründen çok çocuğun yaratıcılığını geliştirecek ortamların (özellikle okul ve aile gibi) daha etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmanın bulguları, kız çocuklarının benlik algısı toplamı ve öz saygı açısından erkek çocuklarına göre daha iyi olduklarını göstermektedir. Bu da kız çocuklarının kendileri hakkındaki algılarının daha olumlu olduğunu göstermektedir. Yapılan diğer araştırmalar incelendiğinde ise bu çalışmanın bulgularıyla örtüşen (Akşin Yavuz vd., 2016; Bencik, 2006; Bosacki, 2007; Çelik vd., 2002; Marsh vd., 2002; Yorulmaz, 2017) ve örtüşmeyen (Gabay, 1996; Kohr vd., 1988; Narimani & Mousazadeh, 2010; Polat & Akşin, 2015) çalışmalar dikkati çekmektedir. Bu durum benlik algısının cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına ve fark varsa hangi cinsiyet lehine olduğuna dair bir görüş birliğinin henüz bulunmadığını göstermektedir. Bu durum farklı çalışmalarda ele alınan farklı özellikteki örneklem gruplarından kaynaklanıyor olabilir.

5. ÖNERİLER

Bu araştırmadan elde edilen, yaratıcılığın yalnızca tamamlama alt boyutu ve benlik algısı arasındaki ilişkiden yola çıkarak, olası nedenleri tespit etme üzerine nitel çalışmaların yapılması önerilebilir. Öğretmenler çocukların yaratıcılıklarını ve benlik algılarını geliştirecek çalışmalar yapmaları konusunda desteklenebilir. Yine bu bağlamda anne-babalarla çocuklarının yaratıcılıklarını ve benlik algılarını desteklemeye yönelik olarak çalışmalar yapılabilir. Özellikle bu çalışmanın bulguları bazı beceriler konusunda kızların erkeklerden daha iyi olduklarını göstermektedir. Öğretmenlerin ve ailelerin bu farklılığın kaynağını bulma ve cinsiyet ayırmaksızın çocuklara destek verme konusunda bilinçli ve duyarlı olmaları için çalışmalar yapılabilir.

Bu araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Maltepe ilçesinde bulunan anasınıflarına devam eden çocuklar oluşturmuştur. Farklı sosyokültürel yapıya sahip toplumlardaki çocuklarla ve daha büyük örneklem gruplarıyla bu ilişkinin çalışılması araştırma sonuçlarını daha da netleştirecektir. Bu araştırmada yer almayan çeşitli

demografik değişkenler (anne-baba öğrenim durumu, okul öncesi eğitim süresi gibi) araştırmanın konusu çerçevesinde birlikte değişimleri, etkileri bakımından incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (1996). İşbirlikli ve geleneksel sınıflardaki öğrenme stratejileri ve edim. Y. Topsever & M. Göregenli (Ed.), *8. ulusal psikoloji kongresi bilimsel çalışmaları içinde* (125-136). Türk Psikologlar Derneği.
- Akgün, Ö. E., Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Demirel, F. & Karadeniz, Ş. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem.
- Akşin Yavuz, E., Bayındır, D., Güven, G., Sezer, T. & Yılmaz, E. (2016). Annelerin çocuğunu kabul düzeyi ile çocukların benlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 1065-1081.
- Aktan, Z. D. (2015). *Okul öncesi eğitimde yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Eğiten Kitap.
- Amabile, T. M., Barsage, S. G., Mueller, J. S. & Staw, B. M. (2005). Affect and creativity at work. *Administrative Science Quarterly*, 50(3), 367-374. <https://doi.org/10.2189%2Fasqu.2005.50.3.367>
- Aral, N. (2006). *Anaokuluna devam eden altı yaş grubundaki çocukların kavram gelişiminde bilgisayar destekli öğretimin etkisinin incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu, Ankara.
- Aral, N., Can Yaşar, M. & Kandır, A. (2002). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı*. YA-PA.
- Argun, Y. (2012). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi*. Anı.
- Aslan, E. (2001). Torrance yaratıcı düşünce testi'nin Türkçe versiyonu. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14, 19-40. <http://hdl.handle.net/11424/3307>
- Atay, Z. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin yaş, cinsiyet ve ebeveyn eğitim durumlarına göre incelenmesi: Ereğli örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Aydın, Ç. (1997). *Üniversite okullarına devam eden 5-6 yaş çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış bilim uzmanlığı tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American Psychologist*, 37, 122-147. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.37.2.122>
- Baumeister, R. F., Campbell, J.D., Krueger, J.I. & Vohs, K.D. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychological Science in The Public Interest*, 4(1), 1-44. <https://doi.org/10.1111%2F1529-1006.01431>
- Baumeister, R.F., Heatherton, T.F. & Tice, D.M. (1993). When ego threats lead to self-regulation failure: Negative consequences of high self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(1), 141-156. <https://psycnet.apa.org/buy/1993-21528-001>
- Bencik, S. (2006). *Üstün yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik ve benlik algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bosacki, L. S. (2007). Children's understandings of emotions and self: Are there gender differences? *Journal Research in Childhood Education*, 22(2), 155-172. <https://doi.org/10.1080/02568540709594619>
- Bournelli, P., Makri, A. & Mylonas, K. (2009). Motor creativity and self-concept. *Creativity Research Journal*, 21(1), 104-110. <https://doi.org/10.1080/10400410802633657>
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Cantero, M.J., Alfonso-Benlliure, V. & Melero, R. (2016). Creativity in middle childhood: Influence of perceived maternal sensitivity, self-esteem and shyness. *Creativity Research Journal*, 28(1), 105-113. <https://doi.org/10.1080/10400419.2016.1125246>
- Can Yaşar M. & Aral, N. (2010). Yaratıcı düşünme becerilerinde okul öncesi eğitimin etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(2), 201-209. <https://keg.aku.edu.tr/arsiv/c3s2/c3s2m14.pdf>
- Cevher, F. N. & Buluş, M. (2007). Benlik kavramı ve benlik saygısı: önemi ve geliştirilmesi. *Akademik Dizayn Dergisi*, 2, 52-64. www.researchgate.net/publication/261007088
- Ceylan, E. (2008). *Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının bilişsel tempoya göre yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya
- Chan, D.W., Cheung, P.C., Kwong, J.M., Lau, S., Li, W.L. & Wu, W.Y. (2001). Assessing ideational fluency in primary students in Hong Kong. *Creativity Research Journal*, 13(34), 359-365. https://doi.org/10.1207/S15326934CRJ1334_13
- Chavez Eakle, R., Eakle, A. J., & Cruz-Fuentes, C. (2012). The multiple relations between creativity and personality. *Creativity Research Journal*, 24(1), 76-82. <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.649233>
- Cropley, A. J. (2001). *Creativity in education & learning: A guide for teachers and educators*. Kogan Page Limited.
- Çakmak, A. & Geçmiş, H. H. (2014). *Çocukta sanat ve yaratıcılık*. Vize.

- Çelik, E., Tuğrul, B. & Yalçın, S. S. (2002). Dört altı yaşlar arasındaki anaokulu çocuklarının duygusal yüz ifadesiyle kendilerini, anne-babalarını ve öğretmenlerini algılaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 29-39. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87890>
- De Bono (1992). *Serious creativity*. Harper Collins Publishers.
- Demoulin, D.F. (1998). Addressing self-concept and reading needs of elementary children. *Journal of At Risk*, 4(2), 34-41. <https://eric.ed.gov/?id=EJ569658>
- Demoulin, D.F. (1999). A personalized development of self-concept for beginning readers. *Journal of Education*, 120(1), 14-18. DF Demoulin - Education, 1999 - go.gale.com
- Deng, X.P. & Zhang, X.K. (2011). Understanding the relationship between self-esteem and creativity: A meta analysis. *Advances in Psychological Science*, 19(5), 645-651. <http://journal.psych.ac.cn/xlkxjz/EN/Y2011/V19/I5/645>
- DeRobertis E. M. (2006). Deriving a humanistic theory of child development from the works of Carl R. Rogers and Karen Horney. *The Humanistic Psychologist*, 34(2), 177-199. <https://www.researchgate.net/publication/233053015>
- Dinçer, D. (1993). *Anaokuluna devam eden beş yaş grubu çocukların anne-baba tutumları ile yaratıcı düşünceleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi.
- Dowd, T. (1989). The self and creativity: Several constructs in search of a theory. In J. A. Glover, R. R. Ronning & C. R. Reynolds (Eds.), *Handbook of creativity* (pp. 233-241). Plenum Press.
- Dunn, D. S., Hammer, E. Y. & Weiten, W. (2012). *Psychology applied to modern life: Adjustments in the 21st century*. Wadsworth.
- Dunn, L. & Herwig, J.E. (1992). Play behaviors and convergent and divergent thinking skills of young children attending full-day preschool. *Child Study Journal*, 22(1), 23-38. <https://eric.ed.gov/?id=EJ443514>
- Erten Tath, C. (2017). *Çocuklarda yaratıcı düşünme becerilerinin saptanması ve okul psikolojik danışmanlarının farkındalığının incelenmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Fabrizi, M. S. & Pollio, H. R. (1987). A naturalistic study of humorous activity in a third, seventh, and eleventh grade classroom. *Merrill-Palmer quarterly*, 33(1), 107-128. <https://doi.org/10.1177%2F016235329101400203>
- Farmer, S. M., & Tierney, P. (2002). Creative self-efficacy: Its potential antecedents and relationship to creative performance. *Academy of Management Journal*, 45(6), 1137-1148. <https://doi.org/10.5465/3069429>
- Fleith, D. S., Renzulli, J. S., & Westberg, K. L. (2002). Effects of a creativity training program on divergent thinking abilities and self-concept in monolingual and bilingual classrooms. *Creativity Research Journal*, 14(3-4), 373-386. <https://www.researchgate.net/publication/232855719>
- Gabay, R. (1996). *Çocuklarda benlik sisteminin incelenmesi* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversitesi.
- George, D. & Mallery, P. (2003). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*. USA Press.
- Getzels, J. & Jackson, P. (1962). *Creativity and intelligence: Explorations with gifted students*. Wiley.
- Gizir Ergen, Z. & Köksal Akyol, A. (2012). Anaokuluna devam eden çocukların yaratıcılıklarının incelenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 5(2), 156-170. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/304186>
- Glover, J. A., Reynolds, C. R. & Ronning, R. R. (1989). *Handbook of creativity*. Plenum press.
- Gönen, M., Çiçekler, C.Y., Akyüz, E., Arslan A. Ç. & Baydemir, G. (2011). 5 yaşındaki çocukların yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1185-1195. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaedu/issue/19821/212202>
- Grigorenko, E. & Sternberg, R.J. (2004). Successful intelligence in the 235 classroom. *Theory Into Practice*, 43(4), 274-280. <https://doi.org/10.1080/00405841.2018.1547600>
- Guilford, J. P. (1967). Creativity: Yesterday, today and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), 3-14. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1967.tb00002.x>
- Guilford, J. P. (1975). Varieties of creative giftedness, their measurement and development. *Gifted Child Quarterly*, 19(2), 107-121. <https://doi.org/10.1177/001698627501900216>
- Huitt, W. (2011). *A holistic view of education and schooling: Guiding students to develop capacities, acquire virtues, and provide service*. Athens Institute for Education and Research. <http://www.edpsycinteractive.org/papers/holisticview-of-schooling-rev.pdf>
- Humphreys, T. (2002). *Çocuk eğitiminin anahtarı özgüven*. (T. Anapa, Çev. Ed.). Epsilon.
- Jaarsveldt, N. V. (2011). *Creativity as a crucial process in the development of the young child* [Masters of Education]. Psychology of Education University, South Africa.
- Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. Baskı). Nobel.
- Kaufman, J.C. (2006). Self-reported differences in creativity by ethnicity and gender. *Applied Cognitive Psychology*, 20(8), 1065-1082. <https://www.researchgate.net/publication/227658674>
- Kaufman, J. C. & Baer, J. (2012). Beyond new and appropriate: Who decides what is creative? *Creativity Research Journal*, 24(1), 83-91. <https://doi.org/10.1080/10400419.2012.649237>

- Kaufman, J. C., Kaufman, S. B. & Lichtenberger, E. O. (2011). Finding creative potential on intelligence tests via divergent production. *Canadian Journal of School Psychology*, 26(2), 83-106. <https://doi.org/10.1177/0829573511406511>
- Kayılı, G., Kuşcu, Ö. & Özdemir A. (2011). The analysis of creativity of pre-school children in turkey according to different variants. *International Journal of Arts and Sciences*, 4(5), 208-218. <https://www.researchgate.net/publication/267094337>
- Kemple, K.M., David, G.M. & Wang, Y. (1996). Preschoolers' creativity, shyness, and self-esteem. *Creativity Research Journal*, 9(4), 317-326. https://doi.org/10.1207/s15326934crj0904_3
- Khan, S., Ayaz, M., Ghazi, S. R., Khan, I.U. & Khan, N. (2017). Impact of parents' occupation on students self-concept at secondary level. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(1), 46-53. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v7-i1/2615>
- Kohr, R. L., Coldiron, J. R., Skiffington, E. W., Masters, J. R. & Blust, R. S. (1988). The influence of race, class, and gender on self-esteem for fifth, eighth, and eleventh grade students in pennsylvania schools. *Journals of Negro Education*, 57(4), 467-481. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED304304.pdf>
- Kontaş, T. (2015). *5-11 yaş arası çocukların zihin teorisi ve yaratıcılık yetenekleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Kuru Turaşlı, N. (2006). *6 yaş grubu çocuklarda benlik algısını desteklemeye yönelik sosyal-duygusal hazırlık programının etkililiğinin incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kuru Turaşlı, N. (2014a). Validity and reliability of the DeMoulin Self-ConceptDevelopmental Scale for Turkish preschoolers. *Eurasian Journal of Educational Research*, 55, 55-72. <http://dx.doi.org/10.14689/ejer.2014.55.4>
- Kuru Turaşlı, N. (2014b). Yaratıcılıkta temel kavramlar ve yaratıcılığın doğasını anlamak. E. Çelebi Öncü (Ed.), *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi* içinde (s. 2-14). Pegem.
- Kuru Turaşlı, N. & Zembat, R. (2013). 6 yaş grubu çocuklarda "Benlik Algısını Desteklemeye Yönelik Sosyal-Duygusal Hazırlık Programı"nın etkililiğinin incelenmesi, *NEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1-16. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/184891>
- Lau, S., Li, C. & Chu, D. (2004). Perceived creativity: Its relationship to social status and self-concept among Chinese high ability children. *Creativity Research Journal*, 16(1), 59-67. https://doi.org/10.1207/s15326934crj1601_6
- Lee, K. T. (2002). Effective teaching in the information era: Fostering an ICT-based integrated learning environment in schools. *Asia-Pacific Journal for Teacher Education and Development*, 5(1), 21-45. <https://eprints.qut.edu.au/3909/1/3909.pdf>
- Lee, S.D. & Lee, K.W. (2002). *Integrated Initiative Test Manual*. Hakmoonsa.
- MacKinnon, D. W. (1962). The nature and nurture of creative talent. *American Psychologist*, 17(7), 484-495. <https://doi.org/10.1037/h0046541>
- Marsh, H. W., Ellis, L. A. & Craven, R. G. (2002). How do preschool children feel about themselves? Unraveling measurement and multidimensional self-concept structure. *Developmental Psychology*, 38(3), 376-393. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.38.3.376>
- Milgram, N. A. & Milgram, R. M. (1976). Self-concept as a function of intelligence and creativity in lifted Israeli children. *Psychology in the Schools*, 13(1), 91-96. [https://doi.org/10.1002/1520-6807\(197601\)13:1<91::AID-PITS2310130119>3.0.CO;2-Q](https://doi.org/10.1002/1520-6807(197601)13:1<91::AID-PITS2310130119>3.0.CO;2-Q)
- Mutluer, S. (2006). *Özgüven oluşmasında manevi değerlerin rolü* [Yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.
- Narimani M. & Mousazadeh, T. (2010). Comparing self-esteem and self-concept of handicapped and normal students. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2(2), 1554-1557. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.234>
- Nelson, D. & Pretz, J.E. (2017). Creativity is influenced by domain, creative self-efficacy, mindset, self-efficacy, and self-esteem. In M. Karwowski & J. C. Kaufman (Eds.), *The creative self: Effect of beliefs, self-efficacy, mindset, and identity* (pp. 155-170). Academic.
- Oktay, A. (1999). *Okul öncesi eğitim ve temel ilkeleri*. Marmara Üniversitesi anaokulu/anasınıfı öğretmeni el kitabı. YA-PA.
- Ömeroğlu, E. (1990). *Anaokuluna giden 5-6 yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişiminde yaratıcı drama eğitiminin etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Öncü, T. (2000). Anasınıfı (6 yaş) düzeyindeki çocukların şekilsel yaratıcılıklarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 40(1-2), 25-34. <http://www.dtcfergisi.ankara.edu.tr/index.php/dtcf/article/view/1642/1417>
- Özbey, Ç. (2004). *Çocuk sorunlarına yapıcı çözümler*. İnkılap.
- Özden, Y. (2000). *Öğrenme ve öğretme*. Pegem.
- Pala, M. (1999). *Çocuk yuvalarında ve aileleriyle birlikte yaşayan 7-11 yaş grubu çocuklarda yaratıcılığın incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

- Phelan, S. & Young, A. M. (2003). Understanding creativity in the workplace: An examination of individual styles and training in relation to creative confidence and creative self-leadership. *Journal of Creative Behavior*, 37(4), 266-281. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.2003.tb00994.x>
- Polat, Ö. & Akşin, E. (2015). A study of the relationship between self-concept and primary school readiness in 60- 72 month-old children and the analysis of their primary school readiness and self concept according to some variables. *European Journal of Research on Education*, 3(2), 14-21. Ö Polat, E Akşin - European Journal of Research on ..., 2015 - pdfs.semanticscholar.org
- Ramazan, O. & Ural, O. (2007). Türkiye’de okul öncesi eğitimin dünü ve bugünü. S. Özdemir, H. Bacanlı & M. Sözer (Ed.), *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi temel sorunlar ve çözüm önerileri* içinde (s.11-61). Türk Eğitim Derneği.
- Robinson, K. (2001). *Yaratıcılık, aklın sınırlarını aşmak*. (N. Geyran Koldaş, Çev.), Kitap.
- Sakız, G. (2013). Başarıda anahtar kelime: öz-yeterlik. *Eğitim Fakültesi Dergisi* 26(1), 185-209. <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16697/173576>
- Sampathirao, P. (2016). Self and interpersonal communication. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(3), 73-85. oaji.net/articles/2016/1170-1463651532.pdf
- Schoonover, P.F., Selby, E.C. & Trefnger, D. J. (2012). Creativity in the person: Contemporary perspectives. *Learning Lanscapes*, 6(1), 409-419. <https://doi.org/10.36510/learnland.v6i1.594>
- Senemoğlu, N. (2005), *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya* (12. Baskı). Gazi.
- Senemoğlu, N. (2010). *Gelism, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Pegem Akademi.
- Sezgin, E. (2004). *Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocukların yaratıcı düşüncelerine çeşitli değişkenlerin etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Sexton, R. J. (1984). *Perspectives on the development of the economic theory of co-operatives*. The University of Kansas.
- Sıdar, R. (2011). *Bilim sanat merkezlerinde okuyan öğrencilerin yaratıcılıklarının problem çözme becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Üniversitesi.
- Smith, D. E. & Tegano, D. W. (1992). Relationship of scores on two personality measures: Creativity and self-image. *Psychological Reports*, 71(1), 43-49. <https://doi.org/10.2466/pr0.1992.71.1.43>
- Stajkovic, A. D. & Luthans, F. (1998). Social cognitive theory and self-efficacy: Going beyond traditional motivational and behavioral approaches. *Organizational Dynamics*, 26(4), 62-76. [https://doi.org/10.1016/S0090-2616\(98\)90006-7](https://doi.org/10.1016/S0090-2616(98)90006-7)
- Sternberg, R. J. (2003). The development of creavity as a decision-making process. In R. K. Sawyer (Ed.), *Creavity and Development* (pp. 91-134). Oxford University.
- Sternberg, R. J. & Williams, W. M. (1996). *How to develop student creativity*. ASCD.
- Sungur, N. (1997). *Yaratıcı düşünce*. Evrim.
- Sweetman, D., Luthans, F., Avey, J. B. & Luthans, B. C. (2011). Relationship between positive psychological capital and creative performance. *Canadian Journal of Administrative Sciences*, 28(1), 4-13. <https://doi.org/10.1002/cjas.175>
- Thatcher, S.M.B. & Brown, S.A. (2010). Individual creativity in teams: The importance of communication media mix. *Decision Support Systems*, 49(3), 290-300. <https://doi.org/10.1016/j.dss.2010.03.004>
- Torrance, E. P. (1962). *Guiding creative talent*. Prentice Hall, Inc.
- Torrance, E. P. (1981). *Thinking creatively in action and movement*. Scholastic Testing Service.
- Üstündağ, T. (2014). *Yaratıcılığa yolculuk*. Pegem.
- Wallace, B. (1986). Creativity: Some definitions: The creative personality; the creative process; the creative classroom. *Gifted Education International*, 4(2), 68-73. <https://doi.org/10.1177/026142948600400202>
- Wang, Y. & Wang, L. (2016). Self-construal and creativity: The moderator effect of self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 99, 184-189. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.04.086>
- Yavuzer, H. (2006). *Çocuk eğitimi el kitabı*. Remzi.
- Yolcu, E. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Nobel.
- Yorulmaz, Z. (2017). *Okul öncesi öğrencilerinin benlik algılarının ve sosyal uyumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Yuvacı, Z. (2017). *Okul öncesi eğitim alan 6 yaş çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin öğretmenlerinin ve sınıf ortamlarının yaratıcılıklarına göre incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Zembat R., Kuruturashlı, N., Güven, G., Sezer, T., Akşin Yavuz, E., Yılmaz, E. & Bayındır, D. (2016). Validity and reliability of the demoulin self concept developmental scale for the 36-72 month old children. *Journal of Education and Training Studies*, 4(2), 143-158. <https://doi.org/10.11114/jets.v4i2.1156>

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

Creativity is important for the development of science and technology; it is also critical for the development of society (Robinson, 2001). Creativity is an important feature that distinguishes humans from other living beings. Creative thinking involves the processes of creating new and unconventional products, inventing, discovering, imagining, assuming, and forecasting (Grigorenko & Sternberg, 2004). Chavez Eakle et al. (2012) stated that personality traits have a lifelong effect in understanding an individual's creative potential, and that creative potential also has an effect on understanding personality traits, especially in childhood. While developing "creative thinking test for children", Lee (2002) addressed creative ability in two sub-dimensions, language and drawing. Language dimension consists of imagination, fluency, flexibility, and originality sub-dimensions, whereas the drawing dimension consists of continuity, completion, adding new elements, theme, and unconventionality sub-dimensions.

Another dimension of the research is the self-concept. Self-concept (self-conception, self-perception), which constitutes a part of the cognitive, social, and emotional development of the individual, has a significant impact on the life cycle. Self-concept explains what the person thinks about him/herself and how he/she perceives him/herself. Self-concept includes the person's image, abilities, and perceptions about him/herself. Individuals with positive self-concept have the feelings of being valuable and self-confidence. As the experience of the children increases as a result of their experiences, they begin to develop an ego consisting of their presence and functions in their surroundings (Cevher & Buluş, 2007). Self-esteem and self-efficacy constitute the self-concept. The inadequacy of one of these may adversely affect self-concept (Sampathirao, 2016). Self-esteem is a person's self-assessment departing from his/her view of his/herself (Narimani & Mousazadeh, 2010). Self-efficacy is the individual's belief in what he/she can do under different conditions with the existing skills (Açıkgöz, 1996; Sakız, 2013).

Relational studies on creativity and self-concept show that creative individuals are better acquainted with their own strengths and weaknesses (Farmer & Tierney 2002; Schoonover et al., 2012; Sweetman al., 2011). Thatcher and Brown (2010) believe that individuals with high self-esteem tend to see themselves adequate and valuable, and therefore can easily express their creative ideas that are different from others.

The aim of this study is to investigate the relationship between creativity and self-concept of preschool children. For this purpose, the following questions were addressed:

- 1- Is there a significant relationship between creativity and self-concept of pre-school children?
- 2- Do the scores of the pre-school children from the Integrated Creative Test and Demoulin Self-Concept Scale for Children for Preschooler differ according to gender?

2. Method

This research, in which the relationship between creativity levels and self-concept levels of 48-72 months old children attending pre-school education was examined comparatively, was designed as a relational survey model. In the research, "Integrated Creative Test for Preschooler- ICT-P- Creative Thinking Ability Section" was used to measure their creativity skills and "Demoulin Self-Concept Developmental Scale" was used to determine children's self-concept. The adaptation study of "Integrated Creative Test for Preschooler- ICT-P- Creative Thinking Ability Section" was realized by Yuvacı (2017). "Demoulin Self-Concept Developmental Scale" which has been developed by Demoulin (1998) to systematically analyze children's self-concept, has been adapted by Kuru Turaşlı (2006) for children aged 60-72 months. Then, the validity and reliability study of the scale for the 36-72 month old children was performed by Zembat et al. (2016).

3. Participants

Sample of the study consisted of 90 children of 48-72 months-old (average 62.8 months), living in Istanbul Maltepe district, attending to preschools during academic years 2018-2019. Of these children, 53 children were girls whereas 37 of them were boys.

4. Results

Regarding whether there is a significant relationship between self-concept and creativity of pre-school children, it was found that there is a statistically low-level, significant negative correlation between the completion sub-dimension of creativity and the overall score of self-concept ($r = -0.215$). As a result of the study, it was found that there are significant differences between the mean scores of boys and girls in the fluency ($t = 1.069$; p

<0.05), continuity ($t = 1.900$; $p < 0.05$) and adding new elements sub-dimensions ($t = 2.114$, $p < 0.05$) of creativity dimension, in favor of the girls. Again as a result of the study, statistically significant differences were found between the gender of the children and self-esteem sub-dimension of self-concept in favor of the girls ($t = 1.147$; $p < 0.05$) and in the overall self-concept score, in favor of girls ($t = 1.991$; $p < 0.001$).

5. Conclusion and Discussion

This study was conducted to investigate the relationship between the creativity levels and self-concepts of 48-72 months-old children who were attending pre-school education.

The main purpose of this study was to examine the relationship between creativity and self-concept of pre-school children. The results showed that there was a statistically low-level, significant, negative correlation between the completion sub-dimension of creativity and the overall score of self-concept ($r = -0.215$). Wallace (1986) stated that there were discrepancies in the research studies measuring creativity due to the lack of an agreed-upon definition of creativity. Regarding the relationship between creativity and self-concept, there are different opinions in the literature. There are some studies showing that there is a high relationship between them (Amabile et al., 2005; Cantero et al., 2016; Farmer & Tierney, 2002; Fleith et. al, 2002; Kemple et al., 2011; Phelan & Young, 2003; Wang & Wang, 2016) and there is no relationship (Baumeister et al., 2003; Dowd, 1989; Fabrizi & Pollio, 1987; Nelson & Pretz, 2017; Sexton, 1984). In their research, Bournelli et al. (2009) found a very weak relationship between only one dimension of motor creativity and self-concept, in favor of the boys.

Some researchers attributed this to the difficulties experienced in the self-concept formation of the children due to the suppression of new, non-ordinary ideas of creativity by parents (Bournelli et al., 2009; Dowd, 1989; Torrance, 1981). In another aspect, researchers believe that children may have new ideas, but they will have difficulty in terms of self-confidence in social environments (Lau et al., 2004).

When the findings of the research are examined in terms of creativity, fluency, continuity, and recruiting new staff showed that girls were significantly better than boys, but creativity did not differ significantly between girls and boys in total. When examined in other studies on this subject, it was seen that some other studies supported these findings and there was no significant difference between creativity and the gender of the child (Atay, 2009; Aydın, 1997; Can Yaşar & Aral, 2010; Ceylan, 2008; Chan et al., 2001; Dinçer, 1993; Dunn & Herwig, 1992; Gönen et al., 2011; Gizir Ergen & Köksal Akyol, 2012; Kayılı et al., 2011; Kaufman, 2006; Kaufman & Baer, 2012; Kontaş, 2015; Ömeroğlu, 1990; Öncü, 2000; Pala, 1999; Sezgin, 2004; Sıdar, 2011; Yuvacı, 2017). This suggests that environments that improve the creativity of the child (especially school and family) may be more effective than the gender factor in the child's creativity.

The results of the study can be said that girls are better than boys in terms of self-esteem and self-esteem. This shows that girls' perceptions about themselves are more positive than boys. When other studies were examined, it was seen that some studies found results supporting this study (Akşin Yavuz et al., 2016; Bencik, 2006; Bosacki, 2007; Çelik et al., 2002; Marsh et al., 2002; Yorulmaz, 2017), and some studies did not (Gabay, 1996; Kohr et al., 1988; Narimani & Mousazadeh, 2010; Polat & Akşin 2015). This shows that there is no consensus on whether the perception of self varies by gender and which gender is in favor of any difference. This may be due to sample groups with different characteristics that are handled in different studies.

It can be suggested to conduct qualitative studies on identifying possible causes based on the relationship between the completion sub-dimension of creativity and self-perception obtained from this research. In line with the view that researchers' self-efficacy and self-efficacy of creative individuals are better than others, teachers can be given opportunities to improve themselves by organizing seminars on these issues, and they can be supported to carry out studies that will increase children's self-perception. Again, in this context, studies can be conducted with parents to support their children's self-perception.

The study group of this research was composed of children attending kindergartens in Istanbul. Studying this relationship with children in societies with different socio-cultural structures and larger sample groups will further clarify the research results. Various demographic variables (such as parental education level, pre-school education period), which are not included in this study, can be examined in terms of their effects, together with the framework of the study.

ETİK BEYANNAME

Bu çalışmanın araştırma ve yazım sürecinde araştırmacılar tarafından bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, farklı eserlerden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, araştırmanın tamamının veya bir kısmının farklı bir akademik yayın platformuna yayımlanmak üzere gönderilmediğini, belirtilen konularda araştırmanın yazarlarının bilgi sahibi olduğunu ve gerekli kurallara uyulduğunu beyan ederim. 04/09/2020

Esra DOĞANAY KOÇ
Araştırmanın Sorumlu Yazarı